

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KOZLÖNYE.

Egész évre . . . . . 10 — kr.
Félévre . . . . . 5 — " "
Negyedévre . . . . . 2 — " "
Egy órára . . . . . 1 — " "
Egyes szám ára 4 kr.

Felölös szerkesztő: **KOHÁNYI GYULA**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díj:

1. Helyen hasábes petit sorot 5 kr. Nagyobb terjedelmű a többző hirdetések alká szerint jutányos áron, vótatnak fel. Bélyeg-díj, am den külön bejegyzést 30 kr.

A kormány és a katolikus autonómia.

— Az »Egyetértés«-ből. —

Ha a lapunk hírfői számában ismertett emlékirat, mely a kormánynak a katolikus autonómia kérdésében elfoglalt álláspontját részletezi, csakugyan hiteles — a mi most már kétségtelen, mert mi ugyanazt osztották szét a 27-es bizottság tagjai közt — akkor a kormány az autonómiával szemben való eljárását nem tarthatjuk komoly dolognak. Mi voltunk az elsők, kik e lapok hasábjain a mult év folyamán kiemeltük azt, hogy az 1871-ki kongresszusi munkálatainak a legfőbb kegyuri és főfelügyeleti jogot érintő rendelkezései közjogunkat sértik s hogy annál fogva az autonómiai szervezet ezekre vonatkozó szakaszai mindenestre közjogunknak megfelelőleg módosítandók. Mert a legfőbb kegyuri jog a magyar szent koronának oly inhaerens joga, mely attól el nem választható és a melyből csak egy parányit is más közegnek átengedni annyit tenni, mint a koronát egyik legszebb okszerétől megfosztani. Az egyházi főbb javadalmak teljes szabadsággal való adományozásának joga királyainkat kizárólagosan illeti meg. Ez nem a szentszéktől adományozott kiváltságos jog, hanem első királyunk által a kereszténység felvételekor

Róma irányában a maga részére fentartott, gyakorlatba vett és azután a szentszék által is elismert jog. Midőn tehát a kormány emlékiratában az erre vonatkozó legfőbb kegyuri jogot sértetlenül a szent korona részére követeli, teljesen közjogunk értelmében érvel.

De már az hamis logikai következtetés, hogy a személyi kinevezések ügyével kapcsolatos a kir. adományozástól függő egyházi jövedelmek feletti felügyeleti jog gyakorlásának módja. Nem azt mondjuk ezzel, hogy a legfőbb felügyeleti jog a javadalmak fölött való felügyeletre nem terjed ki, sőt inkább helyesnek és szükségesnek tartjuk azt — a mit különben törvényeink is rendelnek; — de hogy ez a felügyeleti jog miként történő gyakorlásának módját is magában foglalja, ezt, mint egészen helytelen állítást, kétségbe vonjuk. Épen ez a pont az, a mely az autonómia érvényesülését leginkább megköveteli.

Csak egy-két évtizedre kell visszamennünk, hogy előttünk álljon iszonyu pusztításaival mindaz a sok menthetetlen hanyagság, melyet a főpapi javak körül a kormányi felügyelet gyakorlási módja mellett szomoruan kelle tapasztalunk. Elvitázhatlan kezelési visszaélések és pusztítások köztudomásuak voltak, melyeket egyes főpapok az álta-

ok élvezett javadalmakban elkövettek; és mégis szabadon folytattattak a kormány felügyeleti gyakorlásának módja mellett. Azt senki sem vitathatja el, hogy az egyházi főbb és alsóbb javadalmak is — habár, mint az emlékirat mondja, királyaink által az államot illető jószágokból alapítottak is — nem a javadalmak, hanem is az állam, hanem a katolikus egyház kizárólagos vagyonát képezik, hogy tehát e vagyonnak miként leendő kezelésébe a katolikus egyháznak jogos befolyást kell engedni s hogy ezt a kormány kizárólag a maga számára anélkül kevésbé igényelheti, mert az eddigi tapasztalatok szerint annak megfelelni képes nem volt. Szükséges tehát, hogy a felügyelet gyakorlása szintén az autonómia hatáskörébe tartozzék, a mely felfogás egyáltalában ki nem zárja azt, hogy ez a kormányval egyetértőleg történjék. És valóban alig lehet érteni a kormány emlékiratának azt a visszás okoskodását, mely szerint a széküresedés esetében a javadalmak felügyeletében az autonómia közreműködésének tért enged, míg a betöltött javadalmaknál, melyeknél a visszaélések esetei gyakoribbak lehetnek — a közreműködést megengedni nem akarja.

Azt mondja az emlékirat sántikáló logikája, hogy az államfők által a ke-

A „DEBRECZEN” TARCZÁJA.

A montanói partokat . . .

Románból: **L—ó.**

A montanói partokat
Szerelmes ifju, ah kerüld:
Szived megejtí a mamor
S gyótró almok képe üz.

A montanói partokon
Bágyadt lilium sóhajt, remeg,
Az illat méreggel vegyül,
Midőn forrongnak a szelek.

A montanói partokon
Lelked halálra részegül
S gunyo, örült vilik azt
Meggylkóják kegyetlenül.

A montanói partokat
Szerelmes ifju, ah kerüld,
Lásd; szivem meg van ejve
S maris gyótró almok képe üz.

Jellemzések.*

— A »Debreczen« eredetiből fordított tárczája. —

Portugálból fordította: **Thót László.**

A bölcsét az ambícióból a ambitio gyógyítja ki; oly magasra vágyik, hogy a vagyonra, kegyre és hivatalos állásra, a miket pedig

* Manuel Bernardes. Pensamentos, conselhose charactos. Lisboa 1886 c. alatt megjelent művéből.

kinceseknek neveznek, — nem szorítkozhatik.

Szive betöltésére e csekély előnyök nem elegendők, nem érdemesek a fáradságra és vágyait nem elégítik ki, sőt megerőtletésbe kerül, hogy az ugynevezett világi javakat meg ne vesse.

Csak egy képes kisértetbe hczni; a dicsőségnak az a bizonyos neve, melynek az egyszerű és tiszta erényből kellene származnia, de az emberek nem igen engedik meg; tehát lemond róla.

Van egy álszerénység, melynek húság a neve; egy alicsőség, mely könnyelműség; a egy álnagyság, mely kisszerűség; egy alerény, mely kétszínűség; albölcesség, mely szenvedés.

Némely embernél beszélni és megsérteni valakit ugyanegy dolog: csipősek és keserűek, modoruk epével és örömmel van vegyítve; a gunyolódás, csufolkodás, sértés és bantalmazás oly könnyedén folyik ajkukról, mint a nyál. Valóban előnyükre válnék, ha némaknak vagy butáknak születtek volna. Élénkiségük és szellemük többet árt nekik, mint másoknak az ostobaságuk. De a keserű válaszokkal nem mindig elégednek meg: mindent sértenek, ami nyelvökre jön, a jelenlevőket is épen úgy bántják, mint a távollevőket.

Tudjuk, hogy a szegények azért busulnak, mert semmijök sincsen és senki se enyhíti nyomorukat; a gazdagok ellenben ha-

ragusznak, ha a legesekélyebb tárgy hiányzik, vagy ha valaki ellent mer nekik állani.

Vannak a földön olyan nyomoruságok, a melyek meghatják a szívet: némelyeknek a betevő falatjuk is hiányzik; vannak, a kik irtóznak a téltől és félnek az étlettől. Mások üvegházban tenyésztett gyümölcsöt esznek s a földből korai csemegéket sajtolnak ki. Egyszerű polgárok csupán azért, mert gazdagok és tehetik, száz inséges család táplálékát is bátorokodnak egy étkezés alkalmával elfogyasztani.

Ily nagy szélsőségek ellen tartsa fenn magát, aki tudja; én részemről, ha rajtam áll, nem akarok sem nagyon szerencsétlen, sem nagyon szerencsés lenni: a középszerűségben keresek menedéket.

Ifju korában az ember sokszor szegény, vagy nem szerzett még eleget, vagy nem öröklött semmit. Az ember öregségére gazdagodik meg: nagyon ritka eset, hogy minden előnyt egyesíthessen!

Az ember harmincz éves korában kezd a vagyonszerzésre gondolni; ötven éves korában még nem szerzett eleget: vénségében épít; meghal, mielőtt bevégezné, midőn még csak a festésnél és az üvegezésnél van.

Minden vagyonosodásnál leghelyesebb a legegyszerűbb utat megtartani; az emberekkel meg kell érteni, hogy érdekökben áll veled jót tenni.

zökre újra visszazállott birtokokból létesített közalapok kezelésének bármely egyházi közeg részére való kiadása az alapok országos jellegének és közjogi természetének megszűnésével volna egyértelmű. Sietünk kijelenteni, hogy mi sem vagyunk azon a véleményen, mely szerint az alapok valamely egyházi közeg kezelésére bizassanak; mert ha ezekre az alapokra a katolikus egyháznak joga van, akkor azok kiadása csak az autonómia kezére történhetik. De viszont azt sem vagyunk képesek megérteni, miért kérelmetné az autonómia létesülését a vallás- és tanulmányi alap kiadásának sürgetése. Ez egymással szoros összefüggésben nincs. Hiszen az autonómia megalkotható úgy is, ha az alapok jogi természete felett később történik döntés, addig is pedig az autonómiának legalább az a hatáskör biztossággal, melyet ekkorig a tizenhatszáz bizottság gyakorol.

Általában véve az emlékirat célja erőszkolt okoskodásaival oda látszik irányulni, hogy a magyarországi autonómiának kevesebb jogot engedélyezzen, mint a minivel az erdélyi kath. státus ekkorig is bír. De minthogy az erdélyiek eddigi autonómikus jogaik részben való feláldozásával a magyarországi korlátoltabb autonómiába bele nem olvadnának, abból az következnék, hogy a magyarországi kath. egyház kétféle autonómiai hatáskörrel bírjon, a mi már magában véve is képtelenség és egyházi szempontból sem lenne megengedhető. De meg ily autonómiát a kongresszus sem fogadhatna el. A kormány pedig így elérné célját, mert azt mondhatná, hogy az autonómia létesülése nem a kormány intenczióján, hanem a kongresszus ellenállásán feneklett meg.

A szenvedélyek hazugok: a mennyire tehetik, mások szemé előtt álarozatot viselnek sőt önmagok előtt is elrejtőznek; nincs olyan bűn, amely valamelyik erényhez ne hasonlítana és azt elő ne segítené.

Azon eset nem fordulhat elő, hogy valaki azt mondja: »Nagyravágyó voltam, mert a ki az volt, örökre az marad.

A szenvedélynek semmi sem könnyebb, mint az ész fölébe kerekedni; legfőbb diadala ha az érdeket is felülmúlja.

A ravaszság nem jó, de nem is nagyon rossz tulajdonság; a bűn és erény között lebeg.

Alkalmatlannak lenni az ostobák szerepe: az ügyes ember rögtön megérzi, hogy jelenléte kellemes-e, vagy unalmas.

Minden rossznak az az oka, hogy nem tudunk egyedül lenni, innen származik a kártyaszendély, fényűzés, tekozlás, részegeskedés, kicsapongás, tudatlanság, ragalom, irigység, önfeledés stb.

Az a gazd, a kinek többje van, mint a mennyit felel; és az a szegény, akinek a kiadása a bevételeit meghaladja.

A legforróbban óhajtott dolgok nem következnek be; vagy ha igen, nem azon időben és nem azon körülmények között, a midőn nagy örömről telt volna bennök.

Nincs semmi, a mit az ember a saját életénél jobban szeretne megtartani és mégis ezt kiméli legkevésbé.

BELFÖLD.

A képviselőház legközelebbi ülése pénteken d. e. 11 órakor lesz, amelynek egyedüli tárgyát két miniszteri válasz képezi. A miniszterelnök válasza majd Varossy Gyula interpellációjára a 48-as honvédek nyugdíjazási ügyében és a keresk. miniszter Olay Lajosnak a külföldi munkások alkalmazása tárgyában tett interpellációjára.

A vám és bankügy a főrendiházban. A főrendiház pénzügyi bizottsága tegnap d. e. Zichy Ferencz gr. elnöke alatt tárgyalás alá vette a vám és bankügy ideiglenes rendezéséről szóló javaslatot. A kormány részéről a tárgyaláson csak Bánffy jelent meg. Harkányi Frigyes előadó ismertette a javaslatot és a kényszerhelyzettel indokolta annak eltagadását, Utána Liphay Béla szólalt fel hosszabban ki a javaslatot szinte elfogadta, de fejtegetései ben helytelenítette, hogy a kormány nem adott alkalmat a magyar törvényhozásnak, hogy előbb foglalkozzék e fontos javaslattal. Más apróbb felszólalások után Bánffy egy hosszabb felszólalásban ismételte a képviselőházban tett kijelentéseit, mire a bizottság a javaslatot általánosságban és részleteiben elfogadta. Az erről szóló jelentést rögtön megszerkesztették, mely érdemében teljesen megegyezik a képviselőház pénzügyi bizottság jelentésének tartalmával. A főrendiház plenuma szombaton veszi tárgyalás alá a javaslatot.

A katolikus autonómia Gróf Szapáry Gyula, a 27-es bizottság elnöke a bizottságot kedden d. e. 10 órára hívta össze az első érdemleges ülésre. A kitűzött időre a bizottságnak majdnem minden tagja meg is jelent a főrendiház földszinti tanácstermében. Ott voltak Hornig Károly, Ivankovics János püspökök Vajda János zirczi apát, dr. Rajner Lajos, Molnár János apát, Karsch Lollion, Répássy György, a világiak közül gróf Zichy Nándor, gróf Apponyi Albert, gróf Csekonics Endre gróf Karolyi Sándor gróf Esterházy Miklós Móricz, továbbá Györfly Gyula, Günther Antal, Hortoványi József, Horványi Gyula, Marsovszky Endre, Mócsy Antal, Pasztélyi Jenő, Rakovszky István, Sággy Gyula, Timon Akos és Ugron Gábor. Tavolmaradásukat kimentették; Samassa érsek, a ki néhány nap óta influenzában szenved és Steiner Fülöp. De maga

Szapáry Gyula elnök is távol maradt, mert neje betegágyához utazott. Gróf Zichy Nándor ezt bejelentette a bizottságnak és azt ajánlta hogy tanácskozásait bizonytalan időre halasztva el és várja meg, míg az elnök résztvehet az üléseken. A jelen voltak esellakoztak ehhez az indítványhoz. Ezután kiosztották a kormánynak memorandumát, melyet Vasváry hercegprímás küldött meg a bizottság tagjainak s ezután a bizottsági tagok eltávoztak.

A fiúmei kérdés.

— Budapesti levél. —

január 12.

A fiúmeiek nem férnek bírúknak. A nagyvási hóbotot végkép erőt vett rajtuk s ügyet se vetnek a magyar állam tekintélyére. Mert az, a mi a reprezentanza tegnapi megnyitó ülésén történt, már nem afféle kedélyes demonstráció a magyar kormány ellen, hanem nyílt ellenszegülés a magyar állam szuverenitása ellen. Hiszen ezek a fiúmeiek, kik a magyar nemzet jóvoltából erősödtek meg, most már a magyar állam nyakára akarnak ülni. A mit tesznek, az már több, min' otromba balátlanság, az már vakmerő kihívás, melyre nem lehet más a felelet, mint az állami tekintélynek a legerélyesebb, s ha kell, hát erőszak alkalmazásával való érvényesítése.

A reprezentanza tegnapi ülésén, mely a végül hivatott össze, hogy tagjai esküt tegyenek s megválasszák a podesztát meg a két alelnököt, valóságos kis forradalom tört ki. A fiúmeiek úgy látszik eszöket vesztették verszemet kaptak s csak a vakmerőség forrásból taplalgatják kedélyeiket.

Először Walluschnigg Antal tett az eskütelésre való felhíva után holmi kijelentéseket a reprezentanza olyan jogairól, a miket csak a fiúmei autonomisták hóborítja alkothat meg a legelőkeletesebb egyoldalúsággal. Azután azt is kijelentette, hogy a közigazgatási bizottság tagjai a reprezentanza nem fogja megválasztani. Ez azonban csak jámbor kezdete volt annak, a mi ezután következett. Megválasztottak újabb podesztának dr. Mayländer, a ki a kormányzóhelyettes abbeli felszólítására, hogy új állását elfogadja-e, kategorikusan kijelentette, hogy a választást örömmel fogad-

Magas életkorok.

— Hooge ouderdon. —

Tizian, a híres festő, 99 éves korában ís remekműveket készített; 1586 ban Velencében kolera áldozata lett.

Salisbury grófnő 1757-ben halt meg 150 éves korában. Fogai háromszor változtak meg.

1554-ben d'Aomagnae bibornok egy szegényes külsejű ház küszöbén ülő könyező aggastyánt lát. Részvéttel kérdezi tőle: hogy miért sir? »Azért — felelé az öreg — mert megvert apám, mivel nagyapám mellett köszöutés nélkül mentem el.« Az apa 103, a nagyapa 123, az ifju pedig, a ki a tiszteletenség bűnébe esett, 81 éves volt.

1845-ben Saint-Rambertben egy 105 éves fürge parasztasszony élt; pápa szem nélkül varrt és minden dolgát jókedvvel végezte. Egy csapás következtében halt meg; tudtára adták, hogy legidősebb fia, a ki 90 éves volt, megvakult. »Szegény, drága kis fiam! kiallott kétségbeesve — minő csapás!« — E hír anyira lesújtotta, hogy beteggé lett s nem sokára meghalt.

Tissot igen udvariatlanul magynrázza meg, hogy a nők miért élnek a férfiaknál hosszabb ideig. Azt mondja: »A nők sokkal többet beszélnek, mint a férfiak; a fecsegés náluk szükségéhez alkalmazva a testgyakorlatnak bizonyos neme és ez épen elegendő mozgás arra, hogy vérforgásukat a szervek kifárasztása nélkül könnyébbítse.

Hérbergier nevű orvos 117 évet élt; 80 éves korában házasodott meg másodszor; második felesége sem akart az első asszonytól elmaradni és 16 gyermekkel ajándékozta meg férjét; midőn a jó öreg asszony két fiúgyermeket szült, az ikrek apja 106 éves volt.

A természet néha azzal mulatja magát, hogy az öregeknél részenkénti megfjodást csinál. Gyakran megtörtént, hogy 90 éves öreg embereknek szép tömött, fekete hajok nőtt, vagy új fogsoruk butt elő.

A régi valamint az újabb kor évkönyvei tele vannak hiteles adatokkal, melyek bizonyítják, hogy az öreg bölcseszeznél és örök-nál, daczára a testi erő hanyatlásának, az értelmi erő folytoanos emelkedésben van.

Régi példák: Solon 100 éves korában ép oly tüzzel tanult, mint ifjkorában.

Simonides 70 éves korában nagy számu hallgatóság előtt a költészetet tanította és kora első rendű költőivel fényes eredménnyel versenyzett.

Sophokles Oidipust 100 éves korában írta.

Theoprest 99 éves korában írta a »Jellemelek« (Ourgonoi) című könyvét, amely nevével halhatatlanná tette.

Bacó 86 éves korában védelmezett egy ügyet, amelyben személyesen volt érdekelve és ezt oly ékes szóla-sal tette, hogy Valérius Maximus bizonyossága szerint beszéde olyan volt, mint bármelyik tüzesverű ifju szónoké. A 100 éves, vak és beteges Livius

ja, de az új törvényekre meg nem esküszik, mert azokra nézve a reprezentanzát nem kérdezték meg. A podeszta e kijelentését óra, ási lelkesedéssel fogadta a reprezentanzimég a karzatok közönsége, kormányzóhelyettes pedig erre további felsőbb intézkedésig a reprezentanzát felfüggesztette.

Most tehát újra a legteljesebb zavar uralkodik Fiumében.

A helyzet az, hogy a kormány miután hasztalan hívta össze a fiumeieket anélkül, hogy az életbeletendő törvényeknek a helyi viszonyokhoz képest való módosítása dolgában őket meghallgassa, a törvényeket ezek egyenes intézkedése szellemében rendelti uton léptette életbe. Most a fiumei reprezentanza a magyar állam törvényei ellen nyíltan remonstrál s a podeszta megtagadja a törvényekre az eskü letételét, a mi annyit jelent, hogy Fiume megtagadja a magyar állam törvényeinek az engedelmességét.

Már pedig a fiumeieknek alkalmazkodniok kell azokhoz a törvényekhez: akár akarják, akár sem. E fölött vitakozhatnak a fiumei korcsmákban akármilyen hangosan, de Magyar országon nem lesz olyan bolond ember, a ki a magyar állam szuverenitásából eredő jogot és hatalmat kérdés tárgyává tenné. Itt már meg kell szünnie a kedélyeskedésnek. Le kell számolni a fiumeikkel s meg kell őket tanítani arra, hogy a magyar állammal büntetlenül nem hepcziáskodhatnak. A patvarba ezután minden engedékenységgel! Hiszen ezek a fiumeiek vagy bolondok vagy gonoszok! Mindkét esetben a magyar állam tekintélye megköveteli, hogy velők elbánjanak, mert egy csomó bolond vagy gonosz embernek nem lehet, megengedni, hogy lázmas handabandázással utjába álljon az állami rendnek. A magyar törvényhozás nem azért alkot törvényeket, hogy ezeket a fiumeiek megcsufolhassák. Ezek a törvények most már Fiumében is törvények. A fiumeieknek ezek szerint kell élniök! Hiába agaskodnak! Ha nem megy szép szerével hát meggy másképp: Ha nekik nem kell béke-ség, hát zavarogjanak. De a magyar állam azért nem fog velők háboruszkodni, hanem egyszerűen éreztetni fogja velők hatalmát.

Ez az, a mit most már megkövetelünk a magyar kormánytól.

Ugy halljuk, hogy Mayländer ur holmi

feltételeket szabott az új kormányzónak. mikor ez ott járt. Tiltakozunk az ellen, hogy Mayländer ur feltételeket szabhasson annak, a mit feltétlenül megkövetelhetünk tőle, vagyis az állami törvények iránt való engedelmességnek. Ha a reprezentanza nem akar működni, hát pihenjen, vagy tüntessen. A magyar állam majd csinál rendet a reprezentanza nélkül! Az már csakugyan operett-be való dolog lenne, ha a magyar állam a nemzet áldozatai révén kihízlalt Fiume gögös pöffeszkedése előtt bármiképen is meghajolnék.

Hanem annyi bizonyos, hogy ilyen körülmények közt kipróbált erejű férfi lenne szükséges a fiumei székbe s hogy ilyen férfi éppen gróf Szapáry László lenne, abban erősen ketelkedünk. Most fogja magát megszólalni az a szertelen könnyelműség, amelyivel báró Bánffy Dezső a kormányzói szék betöltésénél eljárt.

A Budapesti közlöny ma közöl egy keddről kelt kormányrendeletet, melylyel a már előbb kiadott három rendelet kiegészítésül a reprezentanza fölmozgatásának esetére történnék intézkedések.

A rendelet egész terjedelmében így hangzik:

Rendelet

a közigazgatási bizottságról szóló 1876. VI. törvénycikknek Fiume városában és kerületében hatályba léptetése iránt kiadott rendelet végrehajtása tárgyában.

A magyar királyi miniszteriumnak az 1897. évi november hó 18-ik napján hozott minisztertanács határozata alapján 18.984/M. E. szám alatt kibocsátott rendelet harmadik részének XXXVIII. pontjában a közigazgatási bizottságról szóló 1876. évi VI. törvénycikk végrehajtásával és az annak céljából szükséges rendeletek és utasítások kibocsátásával, valamint az ezekre nézve uőbb netán szükségesnek mutatkozó változtatások és kiegészítések megtételével a miniszterium biztatván meg — ennek folytán a múlt évi november hó 18. napján tartott minisztertanács határozatahoz képest rendeli:

I.

Ha a város képviselőtestülete és annak közgei a fentidézett rendeletben megszabott törvényes köteleseiket pontosan nem teljesítik, a belügyminiszter a kormányzó előterjesztésére vagy meghallgatásával a képviselőtestület feloszlathatja a városi statutum 27. §-a alapján és a kormányzó utján az ügyek időközi vezetése iránt intézkedik.

Az új képviselőtestület alakulását s ezzel kapcsolatban a választás napját a belügyminiszter jóváhagyása mellett a kormányzó tüzi ki, de az új képviselőtestület alakítása s illetve választása egy éven túl el nem maradhat.

Ha azo ban az új választás megtagadott, e rendelet alapján a fentebbi intézkedés hosszabb időre kiterjeszthető, s ha a képviselő testületet ismételve kellett feloszlatni, az új választás hosszabb időre is elhalasztható.

II.

A miniszterium felhatalmazhatja a kormányzót, hogy a város mindazon tisztviselőivel és közgeivel, kikre a rendelet végrehajtásánál szüksége van, közvetlenül rendelkezhesek.

Ez esetben a tisztviselők és közgeek a kormányzónak a végrehajtásra vonatkozó rendeleteit azonnal és feltétlenül teljesíteni kötelezek, s e miatt a város törvényhatósága által feleletre nem vonathatnak.

III.

A fentebbi esetben a kormányzó a nem engedelmességek tisztviselőit és közgeet hivatalból felfüggesztheti, vagy elmozdítja s helyébe más helyettesíthet.

Az ekként helyettesített tisztviselők és közgeek, jogok és kötelezettségek tekintetében a többi tisztviselőkkel teljesen egyenlők.

IV.

A kormányrendelet végrehajtásával a kormányzónak kiveteles hatalma legott véget ér.

Kelt Budapesten, 1898. évi jan. hó 11-én.
B. Bánffy s. k.

KÜLFÖLD.

A szerb király betegsége. Belgrádból a »Kölnische Zeitungnak« ezt a hírt táviratozzák:

Sándor királyon némi idő óta a testi és lelki depresszióknak oly veszedelmes tünetei mutatkoznak, hogy környezete komolyan aggodik miatta. A király minduntalan megváltoztatja elhatározásait és a legellentétebb tanácsokra hallgat. A radikális pártvezérek figyelmeztették parthiveiket, hogy nyugalmat szinleljenek és titokban készítsék elő a jövő eseményeket. A szerb viszonyokkal ismerős emberek azt mondják, hogy a szerb királyi családot nagy veszedelem fenyegeti.

Ugy látszik, hogy e hír első része összefüggésben van azzal a meglepő előléptéssel, amely Milán volt királyt a minap érte, a mikor ismét a hadsereg főparancsnoka lett. Hogy a szegény Sándor királyra ráfognak, hogy minduntalan megváltoztatja elhatározásait és a legellentétebb tanácsokra hallgat. — Ez ugyan eléggé szomorú dolog, de végre is az ő helyzetében ez nála öregebb és tapasztaltabb férfiakon is megesett, anélkül, hogy ezért környezetének komolyan aggodnia kellene miattuk. Nyilván terveznek tehát valamit a fiatal király ellen, csak azt nem tudni, hogy milzen oldalról. Bennünket a dolog különben csak emberileg érdekel, amennyiben teljes részvétellel vagyunk a jobb sorsra érdemes fiatal királyhoz, aki ily válságos helyzetbe jutott. Ezt nem tekintve, a Balkan félsziget államaiban történő dolgok most már teljesen elvesztették veszedelmes színezetüket, de azért még sem fölösleges, hogy a szerbiai eseményeket ezután is fokozottabb figyelemmel kísérjük. — Az ifjú szerb király egészségi állapotáról illetékes helyről azt közlik most, hogy a K. Z. híre nem való. Sándor szerb király a legjobb egészségnek örvend, az állam ügyeit a kormányval együtt maga intézi.

A keletázsiai események.

Mindinkább kiderül, hogy a kiao-csai öbölnek a németek által történt megszállása nem márcól-hólnapra keletkezett terv volt. A német hittérítőknak meggyilkolása csak okul szolgált arra, hogy a megszállás hamarabb történjék meg, mint azt illetékes körökben gondolták. Határozottan megállapítjuk ma azt hogy a november 15-iki eseményeket nem részről, a kínai vezeken határozott irányu intézkedések előzték meg.

A czirkáló hajóhadosztálynak több hajója már ezelőtt két évvel fölkereste a Kiao-Csau öböl és feltétlenül bizonyos, hogy annak megszerzése már akkor is szeméi előtt lehetett a német tengerészlet vezetőségének. Két embernek kellett azonban előbb a tengerészeti ügyek eléről távoznia, míg nem a harmadik szerencsésen nyélbe ütötte a dolgot.

A czirkáló hajóhadosztály vezérhajója már 1896. május havában hagyta el Chefoo ellátogatott a kiao csai öbölbe és Chinghain át Shangaiba evezett. Ugyanazon év augusztus havában az Arkona nevű harmadosztályu czirkáló hajó Cormoran kíséretében ment a Kiao-Csau öbölbe, ahol beható kutatásokat végzett. A kisebb Cormoran több napig időzött az öbölben, méréseket végzett és megbízható adatokat szerzett a víz mélységéről és a kikötő viszonyairól. Mindakét hajó meg csak augusztus vége felé tért vissza Chefooba. A múlt év végén a Philippini szigeteken kitört felkelés német hadihajóknak jelenlétét is szükségessé tevén, ez a két hajó odavitorlázott és a kiao-csai öböl hosszú ideig érintetlen maradt.

1897-en újból indultak oda hadihajók. Május hóban a Kaiser és a Cormoran Chefoon át Woosungba ment. Ott parancsot kapott

Drusus nem szünt meg törvényeket tanítani és alkotni.

Isokratos 96 éves korában dicsbeszédet írt Gorgiasról és még azután 5 évig élt. Arra a kérdésre, hogy ily öreg korában hogy tud az élethez ragaszkodni; így felelt: »Mert gyönyörűségemet találok benne és mert épen nem érzem magamat öregnek.

Ujabb példák.

Az ujabb korban is számtalan példa van, amely azt bizonyítja, hogy az eszes öreg emberek szelleme azonosanban, amint életök utolsó korszaka közeledik, tisztul, terjed, emelkedik és tökéletesedik.

Bossuet, Buffon, Lafontaine, Fontenelle, Voltaire és még többen elég fényes példák.

E században pedig Choteaubriand, Lamennais, Humboldt, Portolis, Lamartine és még többen.

Ne mondjuk, hogy az említett példák kivételek, mert oly számosak, hogy szabálynak is bátran bevehetjük. Itt a tehetségén kívül, amely az emberi szellem rejteit kincsenek és titkos erejének nagy felfedezője, más kivétel nincsen.

*

A régiek azt mondták, hogy a nevetés késlelteti az öregséget.

Venus azért volt szép és ifju, mert mindig az öröm és a mosoly voltak kísérői.

Heraklitos sohasem nevetett; elsoványodva 60 éves korában halt meg.

Demokritos mindig nevetett; kövér és egészséges volt egészen 100 éves koráig.

Hollandusból: L—ó.

adt, mert Nándor ajánlata re halasz- résztve- telakoztuk sztottak a Vasrary ág tagjai- roztak.

nuár 12.

ikben. A rajtuk kintélyére. napi meg- kedélyes en, hanem szuverenik- k a ma- e; most ak ölni. otromba s, melyre mi tekin- at erőszak

én, mely ai esküt t meg a lom tört vesztették ség forrá-

t az es- kijelentél- l, a miket alkothat l. Azután ási bizot- gja meg- kezdete . Magvá- yländer, szolításá- gorikusan el fogad-

elt; 80 zor; má- szsonyól zta meg flugyer- volt.

magát, g fjoást 90 éves e hajok

rkönyvei k bizo- és irok- nak, az n.

y tüzzel

számu totta és nnyel

orában

a »Jel- y nevé

ett egy dekelve alérius e olyan zónoké. Livius

hogyan nyomban megforduljanak és most északnak vitorláztak. Ez expedíció alkalmával a hajók ellátogattak a kiao-csai öbölbe is, ahol több napig tartózkodtak. A két czirkáló hajó még csak június 24-én érkezett ismét vissza Chefooba. A vezérhajó Koreába és Japánba ment, míg a czirkáló hajóhadosztály többi hajója követte. A hajórajnak a japáni vizeken való több havi tartózkodása alatt a Cormoran ott czirkált Chefoo, Newchang, Port-Arthur Kiao-Csau és Waj-Haj-Vaj közelében és el is látogatott a nevezett kikötők egynemelyikébe, míg októberben az egész német tengerészeti haderő egybegyűlt Shanghai-ban. Shanghai-ból novemberben indult el a hajóraj Kiao-Csau felé, a hová az Iréne, mint utolsó hajó, november 28-án érkezett meg.

Ez a tényállás kétségtelenül igazolja fenti állításunkat, hogy Kiao-Csau-nak német részre való megszerzése régóta előkészített dolog volt.

Az új birtok, vagy bérlet, mint felhivatalosan mondják, a német adófizetőknek nem nagy élvezetet fog szerezni. A foglalás úgy egyszerű, mint állandó költségekkel fog járni. Mint Berlinből értesülünk, az még nem dőlt el, hogy ez a hitelkötetelés mily alakban fog a birodalmi gyűlés elé terjeszteni.

TARKA ÉLET

Báli versek.

I.

Szép szüzi bájjal lejte Szendike,
A tánczosnók legeslegszebbike;
(Hja! nyolcz évig tánciskolába járt
Ejtvén az erszényben oriaszi kárt.)

Művészi tánczát bámulá a nép,
Suttogva: hej, csak tánczban szép a szép.
S látva, hallva e beszédeket
Még kecsesebben lebben s lépeget.

A nagy tükörben nézi szép-magát,
S minden keringőben „ultimo pagát”.
Csakhogy tovább bámulja őt a nép
Hogy arca, táncza, mily bájos mi szép.

Körüllötte hemzseg udvarló csoport,
Hizelgő bókkal szór szemébe port.
On, bámuló világ! sajnáld szegényt,
Tiz éve bálóz, s nem kap vőlegényt.

II.

Vége felé jár a farsang s — Esztiike,
Azt beszélted, menyegződ rekeszti be.
De nem látom menyasszonyi ruhádat.
S a vőlegényt a ki járna utánad.

Kihirdetve régen ki vagy, az igaz,
De apádnak ez a tudat nem vigasz.
Hirdetve pap, nem pedig a rossz világ,
Akkor volna az apádnak jó világ!

Vége felé jár a farsang, Esztiike.
S azt hirdetted esküvőd rekeszti be!
Legyen igaz, — esküdjél meg magadba
Hogy jövőre nem léssz divat bolondja!

Vidor.

Egy kis szivesség.

Aimé Millet szobrászról irt emlékirataiban józsu adomát mond el Scholl Aurelien.

A júliusi monachia vége felé Millet igen gyakran volt együtt Duplessie regényíró barátjával, a ki akkor a „Patrie” tárczarovatát vezette. Egyszer a „Patrie”-ben éppen Duplessienek egy regénye folyt. Millet egy nap így szólt barátjához:

— El kell döntenünk egy kérdést. Apám olvasta regényedet a „Patrie”-ban. Tegnap a grófnót (a hősnőt) nagyon kritikus helyzetben hagyta: annak a kezei közé jutott, a ki életére tör. Hát meghal-e a grófné?

— Igen: leszurja őt a korszikai Affiani. Millet kedvetlenül ütött az arczára.

— Terigettél! Nagy hiba!

— Hát neked mi közöd hozzá? — kérde Duplessie.

— Az, hogy fogadtam apámmal. Ő azt állította, hogy a grófné meghal, én meg azt, hogy nem, mert szükségem van még rá a regény továbbfolytatására.

— Sokba fogadtál?

— Tíz louisdorba.

— Ejha! az sok pénz.

Duplessie kihuzta óráját, aztán így folytatta:

— Most kilencz óra. Még jókor érhetek a nyomdába. Kocsiba ülök és megmentem a grófné életét.

— Igazán? — kiáltott föl Millet örvendezve.

— Hogyne, — felelt a regényíró nevetve, — ilyen apró szivességet csak megtehet az ember jó barátjának.

S kocsiba ült, megmentette a grófnét és barátja pénzét is.

Színház.

Huszárosn.

Eredeti operett 3 felvonásban. Szövegét irta: Rónaszék Gusztáv, zenéjét szerette: Barna Izó. Először adták a debreczeni városi színházban 1898. január 12-én.

Eredeti operett! Hiszen ha az volna. Azonban sajnos, ezt a hiányzó műfajt a tegnapi darab sem segít létezővé tenni. El lehet rá mondani, hogy ami jó van benne, az nem jó. Azonban nem akarjuk a szerzők ellen a crimen lesz-a majestatist megállapítani s elhagyjuk a reminiscenziákat — úgy a szövegben, mint a zenében előfordulók — felsorolását, sőt mi több, még a darab tartalmának elmondásával sem foglaljuk a helyet. Annyit szívesen konstatálunk, hogy műtálató kompi-láció s vasárnap délután még nagyon sok telt házat fog csinálni, azonban estére tulságosan szabados.

A szereplők egytől-egyig megállták a helyüket. A legnagyobb elismerés F. Kállay Lujzát és Sziklayt illeti, az előbbi egy marquisnek öltöztetett majorosleány, az utóbbi az udvarmester szerepében F. Kállay Lujza különösen a vállalkozásért érdemel dicséretet, hogy ezt a neki tulmagas partit dlénekelte, s bármennyire méltányoljuk is igyekezetét, melylyel feladatának tehetségén felül is megfelelni igyekezett, lehetetlen, hogy meg ne kérdezzük Komjáthy igazgatótól, vajjon mivel akarja a jövő télen az ilyen s a ma Komáromy Mariska szerepkörébe tartozó magas partikat? — Kaposi Józsa nem az énekesnő, akiben eszempontból sokat bírhatnánk lehetetlen megis, hogy meg ne említsük, miszerint a III. felvonásban több diskrecziót szívesen láttunk volna tőlük egymással szemben. — Tegnap különben az énekesnők csak elismerést arattak. Serfőzy Zseni is igen szépen énekelt s jól játszott.

E férfi énekesek is megállták a helyüket, habá Békessy és Karacson mintha valami bágyadságot vettünk volna észre, Rubos azonban teljes elismerésünkre méltóvá tette magát úgy játékával, mint énekével. Szentes, Püspöky, Locsarek és Csü-gényi V. epizod szerepeikben néhány tulzást leszámítva, szintén jól megállták helyüket. A darabot ma ismétlik.

Fejő.

Táviratok.

Szociálista lázongások.

Bpest jan. 13. A Debr. ered. táv. Mohácsról jelentik: A szociálisták mozgalmá az egész megyében veszélyes jelleget ölt. Bata községben fenyves nappal fosztogatnak, Fuchs

és Kovácska kereskedőket éjjel kirabolták, Szekeres földmives házat fölgyújtották. Darázs községben a kath. lelkész, mert a szocializmus ellen predikált, szidalmakkal illették; a kiküldött csendőröket megtámadták. Baranya déli részére mozgó csendőrörsöket szerveztek.

Az alelnöki állás.

Budapest, jan. 13. A Debreczen ered. táv. A képviselőház 2-dik alelnöki állásának betöltése illetébel az erdélyi képviselők körében — mint a „K. É.” jelenti — kifejezésre jutott azon óhajítás, hogy a korábbi hagyományhoz híven az alelnöki állások egyike erdélyi képviselő által töltsék be. — Ezen méltányos kívánság értelmében eleintén Lukacs Bélát volt keresk. miniszterre gondoltak, ki azonban — mint a párisi kiállítás királyi biztosa — sokkal inkább el van foglalva, sem hogy esetleges megválasztását elfogadhatná. Ezen okból más erdélyi képviselő jön kombinációba; megállapodás azonban eddig nem létesült. Az ellenzék tudvalevőleg Kosuth Ferenczet jelöli.

Pártértekezletek.

Bpest jan. 13. A Debr. ered. táv. Az orsz. függetlenségi párt a hó 16-án értekezletet tart és megválasztja a párt kebeléből a ház tisztii karába jelölendő tagokat. A néppárt 14-én este 6 órakor tart értekezletet, melyen a lipótvárosi megyei üresedett mandátum ügyében is határoz. Hír szerint Maszura János személyében külön jelöltet is állít.

A kormány és a nagybányai kiállítás.

Bpest jan. 13. A Debreczen ered. táv. Wlassics Gyula közoktatási miniszter megbízásából Kármay Ernő az orsz. képtár kormánybiztosa ma járt a nagybányai kiállításon. A kormány számára a következő képeket vásárolta meg: Ferenczy Károly: Archeológia, Grünvald Béla: Hold fölkelte, Glatz Oszkár: Arczkép tanulmány és Est a Havason, Kubinyi Sándor: Arczkép tanulmány ez festményeit.

A Klapka szobor epilogja.

Bpest jan. 13. A Debr. ered. táv. A komáromiak tavaly leleplezték a Klapka szobrot, bár a bizottság nem rendelkezett ukkorá összeggel, hogy a szobrot és a művészt kifizethesse, az ünnepély azért megtörtént. A bizottság most Tuba János orsz. képviselő elnöke alatt ülésezet; s elhatározta a gyűjtés további folytatását.

Ujdonságok.

* **Tudomásul.** A Debreczeni Hírlap tegnapi számában lapunk ellen egy alpári hangon tartott czikk jelent meg Kármay István b. ujjvárosi közs. főjegyző tollából. Úgy a lap, mint a szerző egyénisége felment bennünket és minden tisztességes egyént és testületet attól, hogy azokra a piszkolódásokra nyomtatásban válaszoljunk.

* **ACsokonai körből.** A Csokonai körnek holnapra hirdett felolvasó ülését — tekintettel az Ember tragédiájának általános érdeklődést keltett aznapi előadására s a nőegylet szombati társas estélyére — egy héttel elhalasztotta a választmány s lapunk útján értesíti egy a közreműködésre ígérkezett, mint a megjelenhetés szempontjából érdeklődő közönséget.

* **A közvilágítás ügye.** Mint tegnap jeleztük a közvilágítás ellátására beérkezett ajánlatok összehasonlítását többszöri ülés után tegnap d. u. fejezte be a szűkebb körű bizottság. Jelentése azonban csak ma lesz kész s így előre nem közzétehető az eredmény, amely nem állásfoglalás, hanem csupán az összehasonlítások eredménye lesz s a melyet most már az ad hoc bizottság s azután a tanács elé viszoek. A novemberi közgyűlési

határozat szerint a közvilágítás előmunkálatai 14 nappal a januári közgyűlés nyomtatásban szetosztandók a városi képviselők között. A 14 napos határidő épen ma kezdődik. Tehát ezen idő betartásáról szó sem lehet. Ezért, — mint értesülünk, — a tanácsülésben indítványozni fogják, hogy tekintettel az ügy rendkívül fontosságára, a januári közgyűlés től halasztás kéressék s a közvilágítás ügye februárban rendkívüli közgyűlésen tárgyalassék.

* A nőegyleti társasestély programja. Aze hó 15-én, Szombaton részben a népkönyhájára rendezendő társasestély műkedvelő előadásának programja következő:

1. I. Chopin Impromptu I. op. 29. II. Székely Imre 11-ik ábrándja. Előadja B o s z n a y Istvánné urnó.

2. I. Stahl Richard »Szivemnek ő bálványa volt« II. Louis Gregh Sereade. III. Magyar dalok. Éneklé K e m é n y Klára urhölyg. Zongorán kísérí P. N a g y Zoltán ur.

3. A színesznő Zivuska Andortól. Szavaja Z i v u s k a Jolán urhölyg.

4. Czimbalmójáték N a g y Dezső urtól. 5. Fortuna: »Mivolt nekem a szelem« cz. pályadíjat nyert karnégyes. Előadja a d e b r e c z e n i d a l e g y l e t.

Az élvezetes és jótékonyestélyre ismételt felhívjuk olvasóink figyelmét.

* A csizmadia társulat bjlja. A csizmadia társulat tegnap este tartotta meg sikeres táncmulatságát a Korona disztermében. A disztermet zsufolásig megtöltötte a tárczoló párok serege s a négyveshez több mint 120 pár állott sorba. A jóízű, magyarcs mulatság sikerét a társulat báljainak régi híre kivül a rendezőbizottság tevékenységének is köszönheti, amely igazi magyar leu-
tegszeretettel fogadta és borral sörrel vendégelte meg a nagyszámu megjelenteket, akiknek névsorát holnapi számunkban fogják közölni.

* Negyedik zeneakadémiai hangverseny, mint népszerű kangverseny, Szotyori Nagy Karoly igazgató január hó 27-én csütörtökön tartja meg nagyobb szabásu népszerű akadémiai hangversenyét a Bika szálloda disztermében. Az első népszerű akadémiai hangversenyen az összes akadémiai művészek bemutatója lesz a művelt nagy közönség számára.

* Az új presbiterek. A debreczeni v. ref. egyháztanács központi bizottsága tegnap délután vizsgálta át a múlt hó végén nevezett presbiterválasztásnál beadott szavazatokat és állapította meg a szavazás eredményét, a melyet a január 23-ikára kitűzött presbiteri közgyűlés elé fog terjeszteni. Most már alkalmunk van hiteles alakban közölni, hogy ki hány szavazattal győzött. Az eredmény a következő: f o g o n d n o k Simonffy Imre polgármester 723; p r e s b i t e r e k a r e g i h e l y e k r e: Komlóssy Arthur v. főjegyző 682, Karai Sándor 669, Kerecs Mihály, dr. Öreg János, Kéki Sándor, Öry Mihály 666, ifj. Bányai István, Faragó András, Ferenczy Gyula, dr. Gulyás István, Kovács József gyógyszerész, dr. Legányi Gyula, dr. Benedek János 665, Kecskés István, Kerekgyártó Balint, Kövesdi J., Kulesár Gábor David Mihály 664, Kalmán András, Kovács J., ügyvéd, Molnár Sándor, F. Nagy János, Nagy Sándor 662, Abonczy Gedeon, Jeney Miklós, Juhász Ignác 661 szavazattal; u j h e l y e k r e: Roncsik Lajos tanácsnok 704, Vecsey Imre tanácsnok 674, S. Szabó József tanár, Török Balint 664, Szabó József, Tóth Gergely, Varjas János 663, Szikszai Szabó József, Szunvogh Bertalan 662, Szöllössy S. 657 szavazattal. P ó t t a g o k l e t t e k Bakos János 959, Csöreg Péter 664, Farago András 664, Kovács László 664, ifj. Ménes András 664, Mészáros János 664, Pethő Lajos 664, Szathmáry Mihály 664, Tóth Lajos 664, Varjas Sándor 664, Böszörményi Mihály 663, Komáromy Ferencz 691, Kató László 616 szavazattal. Egy fiatal ügyvéd is megkapta a kellő többséget, azonban nem tekinthető megválasztott pótagnak, mivel egyházi adóját nem fizette be. Helyébe valószínűleg Kalmán András jön be 76 szavazattal. Az írott liss-

akon levő jelölték, akik a szabadelvű párt jelöltjeinek is mondatnak, átlag 50-60 szavazatot kaptak. — Ezt azzal a megjegyzéssel közöljük, hogy a D R U: ma reggel megjelent tudósítása, amennyiben a miénktől eltérő, nem felel meg a valóságnak.

* A népkönyha áldása. Alig pár nap óta áll fenn s máris a legáldadosabb intézménynek bizonyult a népkönyha, a mostani inséges időben. Hétfőn 30-an, kedden 70-en, szerdán 71-en részesültek jótéteményében. Mint látjuk a szám napról-napra növekedik s mutatja, mily nagy szükség van Debreczenben a népkönyhára. Megható a szegények halálkodása a fűtött szobáért s főleg az izes, jó és tápláló meleg ebédért. Györffy Józsefné felügyelőnő mindent elkövet, hogy panasz ne legyen. A nőegylet naponként 2-2 választmányi tagja által gyakorolja az ellenőrzést. S z a b o Kalmánné aelnök — elnök gyöngékedvén — buzgón faradozik a szegényekért. A természetbeli adományokat szívesen kéri az elnökség (Küldendő: Csapó-utca Kovács kasszárnnyába.)

* Új egyházker tanácsbíró. A tiszántúli ev. ref. egyházkerület eklézsiái új világi tanácsbírókat választottak az egyházmegyei gondnokká lett Lengyel Imre helyére. A nagy többség bizodalna a magyar jogszvilág egyik kimagasló kalvinista vallásu alakja a nagy tekintélyű bíró P u k y Gyula debreczeni kir. táblai elnök személyében összpontosult, akit új díszes állásában szívéből udvözlünk. A megüresedett kerületi tanácsbírói tisztségre beérkezett szavazatokat tegnap d. e. bontotta fel egy küldöttség, amelynek tagjai voltak; G ö r ö m b e y Péter esperes és S i m o n f f y Imre kir. tan. polgármester egyházközségi főgondnok és a főiskola h. gondnoka elnöke mellett Rásó Gyula alispán, Balogh Ferencz hittaár, Soltész László tanácsbíró Dorogi Lajos esperes, jegyzője Hajdu Zsigmond püspöki titkar. A beadott 723 érvényes szavazat eként oszlott meg:

Puky Gyula kir. táblai elnök	481.
Luby Géza orsz. képviselő	55.
Szinay Gyula »	36.
Dr. Bartha Béla jogtanár	34.
Dr. Medve Kálmán debr. ügyvéd	18.
Mezőssy Béla orsz. képviselő	15.
Szell Farkas kir. táblai tanácselnök	10.

Ezenkivül 108 szavazat 30 más egyénre esett. Érvénytelen 2, elbírálandó 7, nem adott be 13 szavazat. Tehát az összes 745 szavazat két harmadrészével győzött Puky Gyula, akinek megválasztásánál azon örvendetes körülmény is nagy figyelmet érdemel, hogy ezáltal a politikai pártszempontok nem érvényesültek, hanem a személyi érdem és ez egy ház érdeke volt az irányadó.

* Az ágostaiak fellebbezése. Ismeretes az a fellebbezés, amit az ág. ev. egyház adott be a városi közgyűlés ama határozata ellen, a melyben az egyes egyházaknak a f. évben adandó egyházi és iskolai segélyek összegét megállapítja. — Az ág. ev. egyház kicsinynek tartotta a városi segély összegét s a közgyűlési határozatot azzal az indoklással fellebbezte meg, hogy a megszavazott segély a lélekszám arányához képest kevesebb, mint a mennyi jog szerint megilletné. A legfelsőbb közbizhatási bíróság erre vonatkozó ítélete ma érkezett le, a melyben a bíróság az ágostaiak fellebbezését azon indoklással utasította el, hogy a megszavazott segélynél többet az ág. ev. egyháznak a lélekszám arányában nincs joga követelnie. Az ítéletet Wekerle Sándor elnök írta alá.

* A »mi« bálunk. Lazas tevékenységgel munkálkodnak a rendező bizottság tagjai hogy a »Függetlenség« kör-idei táncmulatsága az eddigieket minden tekintetben felülmulja. Hát s költséget nem kímél, csak hogy minél kényelmesebb, otthonosabbá tegye a »Bika disztermét« vendégei számára. — A kik ismerik a »Függetlenség« báljait, azoknak nem kell különösebben dicsérni. De nem is tesszük. Azt mondja egy közmondás: »Jó bálnak nem kell ezéger« — s mi minden évben éreztük ennek igazságát, mert a »Mibálunk« látogatottság dolgában első helyen állott mindig s hisszük, hogy ez évben sem

fog hátramaradni. A meghívókat már szétküldték. A kik netalan tévedésből nem kaptak, forduljanak a kör elnökségéhez. Ti pedig tüzes szemű lányok és ifjak csak készüljétek a legmagyarosabb mulatságra!

* Az egy krajczárosok. A városi tanács a következő sorok újból leendő közlésére kért fel bennünket: H i r d e t é s. A nagyméltóságú m. kir. pénzügyminiszter urnak 40,918. sz. rendelete folytán közhírré tételik, hogy az ausztriai értékű egy krajczáros és fél krajczáros rez váltópénz a magán forgalomban 1898. évi június hó 30-ig fogadandó el, az állam pénztáraknál és hivataloknál pedig csak 1899. évi december hó 31-ig fogadtnak el s hogy 1899. december hó 31-ike után azok sem nevértékükben, sem anyagi értékük megtérítése mellett el nem fogadtnak, sem be nem váltatnak. Debreczen, 1897. évi július hó 26. A városi tanács. Ez a hirdetés főképpen azért vált szükségessé, mivel egyes lapok szélében hangoztatták mostanában, mintha a krajczárosok már az újévvél elvesztették volna a magánforgalomban érvényességüket.

* A poigari kör bálja. A debreczeni polgári kör saját könyvtára javára 1898. évi jan. hó 29-én az Arany Bika szálloda disztermében Racz Károly zenekara közreműködésével zártkörű bált rendez. Kezdeté 8 órákor. Beleptidj személyenként 2 kor. családjegy 6 korona; páholyjegy 6 korona. Páholyba lépőknek nem kell személyjegyet váltaniok. Feülfizetések köszönettel fogadtnak s hirlapilag nyugtáztatnak. Jegyek előre váltthatók a kör helyiségekben (Piacz. Tisza ház), Szent-Királyi Tivadar, továbbá Pongrácz Géza fiók üzletében s este a pénztárnál. A meghívó kívánatra előmutatandó. Rendező bizottság tisztikara: Roncsik Lajos, a kör elnöke. Kéky Sándor, r. b. elnök. Nagy Balint r. b. aelnök. Ifj. Haranghy György jegyző. David Mihály pénztárnok. Komlóssy Mihály r. b. ellenőr s a rendező bizottság tagjai.

* Kenderessy Lajos temetése. Kedden d. u. kísérték ki örök pihenésre Kenderessy Lajos érdemes veterán nyomdász pályatársai és nagy közönség jelenlétében. A városi tanács és tisztikar részéről is többen jelentek meg. K o m l ó s s y Arhur főjegyzővel az élükön. A kossuth-utcai templomban a magyar kultúra terjesztésének elhanyagolt derek napzsamosa felett D i c s ö f f i József lelkeszt tartott mély hatásu gyászbeszédet. A ravatalra kosszorut tettek: a nyomdászok önképző köre, a Csokonai nyomda s a városi nyomda szemelyzetei.

* Csavargó cigányok. Ez a dologtalan, renyhe nép mindig gondoskodik arról, hogy szerte az országban emlegessék. Tegnap d. u. 5 óra tájban Nagyhatvanutca csendjét verte a nevezetes nép három tagja: Nagy József, Rostás Z-uzsanna és Lakatos Mihály. Oly éktelen lármát s ordítóást vitt véghez ez a három cigány, hogy csak a rendőri hatalom volt képes őket lecsillapítani, mely egyelőrs a börtönbe helyezte el őket, míg a méltó büntetést rájuk szabja.

* Köszönetnyilvánítások. Mindazoni tisztelt barátok és ismerősöknek, kik néha K e n d e r e s s y Lajos nyomdász temetésén résztvenni szívesek voltak s ezáltal mély bánatunkat enyhítették, ez uton is a legszivélyesebb köszönetünket nyilvánítjuk. A gyászoló család. — Mindazon rokonok, barátok és jó ismerősök, kik elhunyt felejtethetlen jó feleségem végtisztességétőlénél megjelenni szívesek voltak s e gyászos esetenél résztvételükkel fájdalommat enyhítettek, ugy a városi dalárda, fogadják ez uton is legmélyebb köszönetemet. H e r c z e g h János ispotályi leánytanító énekvezér.

* A postadíjak felelőlése. A kormány, mint tudva van, — elhatározta a postai díjtartifa több tételének a felelőlést s a reudszabályt életbe is fogja léptetni, mihelyt a koronáértékben való kötelező számitást szabályozó törvény meg lesz alkotva. A díjemelések jobbára a külfölddel való postai viszonylatokban történnek. A belföldi forgalomban legjelentékenyebb lesz a díjemelés az

ajánlott leveleknél. Az ajánlati díj — mint értesülünk, — ugyan az eddigi husz fillér helyett 25 fillérben van megállapítva. Azok a szempontok, melyek a kereskedelmi kormányt erre az igen tetemes díj-emelésre indították, értesülésünk szerint a következők:

Az ajánlott levelek száma fokmérőjének a bizalomnak, melylyel a közönség a posta iránt viseltetik. Minél nagyobb valamely országban a lakosság számarányához képest az ajánlott levelek száma, annál csekélyebb ez a bizalom s megfordítva az ajánlott levelek csekély száma a bizalom nagyságának a kifejezője. Magyarország az ajánlott levelek száma tekintetében mindjárt Törökország és Görögország után következik, vagyis a harmadik helyen áll. Ezt a nagyfokú bizalmatlanságot a közönségnek nem érdemli meg a magyar postaintézmény. Nem is megokolt bizalmatlanság ez, hanem pusztán szeszély a melynek magasabb díj alá vetése már azért is helyen való, mert az ajánlott levelek adják a postának a legtöbb dolgot s teszik szükségessé a személyszaporításokat. Eteszen jogos tehát, hogy ezek költségeihez nagyobb mértékben járuljon a közönségnek ama része mely az ajánlott levelekkel a személyi kiadásoknak emelkedését és a munkátöbbletet okozza.

* Myilvanos nyugtazás. A Zion debreczeni betegsegelző egylet pénztára javára március 29-én rendezett hangversenyvel egybekötött táncmulatság alkalmából körtekező felülvizsgálattal a következők: Reichmann Armin, Weisz Sándor urak és Modern és Breiner cég Bpest 10—10 kor; Markus Miksa dr. Freund Jenő, ifj. Schwartz Vilmos, Keiner Adolf, Kiss Adolf és Erős Jakab urak 6—6 kor; Geiger Simon és Schwartz Vilmos butorgyáros urak 5—5 kor; Janatka Lajos, özv. Rosenberg Albertné, Stern József János, Lipó, Elsner Henrik, Rosenberg József, dr. Kardos Samu, Falk Lajos és dr. Balkányi urak 4—4 kor; Schwarcz M. L. ur 2 kor. 40 fill. Eisler Ferdinand Prága, Boros testvérek, Rózsa Lajos, Emerich Arnold, dr. Bruner Lajos, méltós. dr. Wolafka Nándor püspök, Stern Izidor, Hoffmann Lajos, Ródl Siegfried, Feldmann és Grosz, Rozenberg László, Frank Rezső, dr. Weinger Sandor, dr. Hegedüs Jenő Rozenberg Ernő Bernáth Jenő Kun testvérek Nádudvar dr. Weisz József 2—2 korona. Kánczer József és Fehér Sándor urak 1—1 kor. nemes aleozatkészességükért fogadják ez uton is hálás köszönetünk nyilvánítását. A rendezőség. — A m. kir. posta és távirat alisztek és szolgálkáljan felülfizettek: Csath Zsigmond m. kir. posta és táv. felügyelő 10 frt. dr. Wolafka Nándor 5 frt. Nagy Imre 4 frt. Budaházy Albert, N. N. 3—3 frt. Papp Lajos, Boros Testvérek, Kovács János, özv. Nagy Gáborné, Tápai Mihály, Prám József, Tóth József 2—2 frt. Simon Rezső, Medve Kálmán. Szemes István Nyilas Mihály, Füleky Pál, Pető Mór (Nyirbátor) Arvay László B. Ujfalu, Lányi Géza (H. Böszörmény) Keszler Mari (Egyek) Fischu mi János, Publig Ernőné, Tóth Imre, Tóth Sandorné, Aliban Mihály, Fehér Györgyné (H.-Dörög) Modgyaszszay Sándor, Dezső Lajos, Udvardy Endre, Laskó István, Gebei Ferencz, Grün Armin, Popovics István p. u. p. és táv. főnök, Szabó József, Hoffmann és Kronovics 1—1 frt. Pásztor István, Román István, Kujka János, Hettler Ferencz, Hadady Albert, Hettay Károly, Miholecz Lajos, Bondor Bertalané, Kocz Juliska, Wisnyovszky Margit, N. N. 50—50 kr.

Közönség köréből.*

A régi közközház.

Méltó megbotrányozással kell vennünk a nemes városi tanácsnak a közegészség iránt tanúsított azon hallatlanul semmi tevényt, hogy azt a mindenféle ragályos betegség elterjedésé-

Rovatban közérdekű felszólalásokat díjtalanul közölünk, de a felelősség a beküldőt terheli. Szerk.

sét hathatósan elősegítő ronda épület formát, mely hajdan bika skol volt, később pedig mikor azon célra senki használatát, mindegyik ócska anyagból össze-visszatákolva közközház lett, a város tisztviselői által annyira sok éven keresztül a Széchenyi, Kádas és Miklós-utcai lakosok és az országos vásárok alkalmával az egész város lakosai s a nagyszámú vidékiek elremitésére ott tartja, anélkül, hogy azt valaminek használatná.

Ha nem elégette még meg az igen tisztelt előjáróság ezen ronda fészkekre a minden évben hasztalanul kibótt javítgatási költséget, ha nem elégette még meg, hogy ezen mindenféle betegségek fészke miatt a vásároknak olyan hely jut, ahol úgy a mesteremberek, mint a debreczeni és vidéki vásárolók saros időben, — pedig a debreczeni vásárok eső és sár nélkül nem mulnak el, — lábszar közepig kénytelenek a sárban és piszokban gázolni, ha nem volt még elég e miatt a Széchenyi utcát, a kádas és miklós-utczával összekötő kö utat görbévé tenni: hat csak gondoljanak a szépítésre, a külsőre is, vagy ha ehhez érzékek nincsenek, intézkedjenek a felsőbb helyről parancsolva levő közegészség érdekében, mert utóvégre is nem tűrhethető tovább ez a bányás lakosság, hogy a ragályos betegség terjesztője, fészke, világ végéig ott fényeskedjék.

Tessék meggyőződni róla, hogy nem vizketegségből szólaltunk fel, mert csak a vak nem látja, mi mindenféle piszok lepi azt a helyet, de még a vak is megéri, mert megéri ugyan csak azt a dögletes szagot.

Hát ha még az azon periferián egész nyáron történni szokott szemérmelenségeket látják az illetők, ugyan mit szólnának?

Mi úgy tudjuk, hogy a mi derék rendőrfőkapitányunk már régen beadta ezen ronda épületformának elpusztítása és ezen térség méltán megérdemelt szépítése iránti javaslatát, de azt is tudjuk, mert látjuk, tapasztaljuk, hogy ebben semmi sem történt.

Mi még várunk, de nem soká e ha ezen türethetetlen állapotot segítve nem lesz, egyszerűen a miniszterhez fogunk panaszt tenni.

Több ottlakó nevében.

Debreczeni városi színház.

Folyó szám 104.

Bérletiszűnet.

Pénteken, 1898. január 14-én

új betanulással és kiállítással

AZ ember tragédiája.

Dramai költemény 13 szban, írta: Madarász Imre; színe alkalmazta: Paulay Ede; zenéjét szerzette Erkel Gyula.

Személyek:

Az ur szava

Gábor)
Mihály)
Rafael)
Ádám)
Éva)
Luczifer)
A föld szelleme)
Rabszolga)
Simon)
Catulus)
Cluvia)
Hyppia)
Peter apostol)
Helena)
A patriarcha)
Egy agg eretnek)
I. Rudolf császár)
Tanitvány)
A marquis)
Robespierre)
Saint Juste)
Egy tiszt)
1)
2) sans-culotte

* Szabó Irma)
Halmi Margit)
Fai Flóra)
Komjáthy J.)
Komjáthyné)
Vidor Dezső)
Püspöky Imre)
Hadady Sándor)
Halmi M.)
Tanay F.)
F. Kállay L.)
Fai Flóra)
Szathmáry A.)
Kiss Irén)
Bartha I.)
Fenyéri Mór)
Szathmáry)
Rubos Á.)
Tanay)
Hadady)
Fenyéri)
Békési)
Szathmáry)
Bartha)

Éva anyja
Vén asszony
1.) gyáros
2.) nyegle
A nyegle
Virágus leány
Luther
Cassius
Plató
Michel-Angeló
Eszkimó

F. Csígházy
Locsarekne
Fenyéri
Szentés I.
Sziklay M.
Szabó Irma
Békési Gy.
Karacs Imre
Hadady S.
Tanay
Rubos

Holnap, szombaton, január hó 15-én

másodszor, páros bérletben

Az ember tragédiája.

CSARNOK.

Egy napi igazmondás.

— Bartley H. elbeszélése. —

— Angolból. —

(Folytatás)

— Nem, — kiáltott fel Lucy, negosztott szív olyan hüség, melyet csak egy eszményi kép elérhetetlenségének köszönhetek, nem kell Jő hogy így történt, — hogy sem szerettem önt soha, — most pedig utalom. És hogy ebben egy percig se kételkedjek, nézze, hogyan szabadított meg magamat az ön terhes jelenlététől.

E szavakkal a jeggyűrűt az ablakon kibótt s kezével az ajtóra mutatott.

Ralph szánalommal nézte a szerencsétlen öröngő leányt.

— Isten önnel, Miss Lucy, — szóló végére, — adjon halát az égnek hogy így történt, mi ugysem lettünk volna boldogok soha. Örülök, hogy lelkiismeretem miatt meg késő lett volna.

— Hála istennek, csak hogy ettől megszabadultam, — mormoló Lucy, — midőn Ralph magára hagyta. Mit ér ő most nekem, miután nagybátyja kiagadta, főnöke pedig elkergette? Ez ugyan szép házasság lett volna! Most már valaki után kell látnom.

Ralph menyasszonyának lakását olyan hangulatban hagyta el, hogy azt sem tudta, hű-e vagy leány. Czelátnál boldogott az utczákon fel s alá, Amint így elmélyedve mászkált, ismét összeütdött valakivel, Duzztal azonban nem a Missel, hanem Bill barátjával történt az összekocczanás, aki mosolyogva kiáltá, — Ej az ördögbe! vigyazz hat egy kissé Ralph! hiszen nem a holdban sétálsz, hanem London legnepebb város negyedében.

— Ah, te vagy az, Bill, — mormoló Ralph — boc-áss meg, de nem vettelek észre.

— Mire gondolsz?

— Jólátodra, — viszonzá Ralph, — még egy fel nap sem mult el s már is olyan dolgok történtek, — ah, ha tudnád, miken mentem keresztül!

— Megmondtam ugy-e bár? Mindenütt azt beszéltek, hogy megbolondultál. Szegény nének ugy keres, mint egy gombosút; volt főnökeidnél is s amit ott hallott csak megerősítette sejtelmét. Mint jó barát, ceck azt tanácsolom, hogy legjobb lesz kereked oldani, ha még ma nem atarsz a bolondok házába kerülni.

— Talán legjobb helyem volna ott — viszonzá Ralph elkeseredve. Egyébiránt követtem taeacsodat, ha másért nem is, legalább, hogy e tömkelegből kiszabaduljak. Igaz! szolt tárezájához kapva, — most jut eszembe, hogy Sreathamban egy kis dolgom van, — megyek oda.

— Nem tartóztatlak, mert minél előbb pusztulsz, annál jobb rád nézve.

A két jóbarát kezét szorított s elvált. Ralph legelőször is egy vendéglőt keresett fel s ott kissé megerősödvé, a Sreathamban menő társaskocsi egyikére ült, hogy Miss ellen Hight felkeresse aki ott egy kis kastélyban lakott.

Üzleti könyvek nagy raktára.

HOFFMANN és KRONOVITZ

 KÖNYVNYOMDÁJA

DEBRECZEN, a főpostával szemben.

Ajánlkozik:

nyomtatványok elkészítésére

kereskedők, gyárosok és iparosok részére.

Levélpapír cégnyomással

1000 drb. 3 frt 50 krtól feljebb.

Levélborték cégnyomással

1000 drb. 2 frtól feljebb.

Monogrammal ellátott

Lakadalmi és báli meghívók.

Eljegyzési kártyák

 nagyon olcsón.

Részvények, szelvények, elsőbbségi kötvények, értékpapírok, évi jelentések, zárszámadások, rovatos iverk, tabellák.

 Gyászjelentések.

Hangverseny műsorok. Menu kártyák a legdiszesebb kivitelben.

Különlegességek kitünő magyarsággal helyesen kiállított **ÉTLAPOKBAN.**

 Pinczérszámlák bor és sör czimkék.

Napilapok, hetilapok, szaklapok, képes folyóiratok előállítása

 diszes, pontos és jutányos kivitelben. Ezek szétküldése (expediálva.)

Bármily terjedelmű regények, elbeszélések, költemények, tudományos és szakmunkák előállítása.

 Névjegyek 50 krtól kezdve.

A „Debreczen” kiadóhivatala.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczenben. főpostával szemben.